

vergadering **C228**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en
Justitie

van 9 mei 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de impact van de overname van Telenet door Liberty Global op de Vlaamse datasoevereiniteit – 2305 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de erkenning als ramp van de droogte in de zomer van 2022 – 2414 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over controle op en gebruik van overheidscommunicatie – 2435 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over neutrale overheidscommunicatie – 2539 (2022-2023)	7

VRAAG OM UITLEG van Peter Van Rompuy aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de impact van de overname van Telenet door Liberty Global op de Vlaamse datasoevereiniteit

– 2305 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Minister-president, zoals we allemaal weten, is Liberty Global op dit moment meerderheidsaandeelhouder van Telenet. Ik denk dat ze ongeveer 60 procent hebben van de aandelen, en ze hebben een openbaar bod gelanceerd om de overige 40 procent, die in hoofdzaak op de beurs genoteerd is, over te nemen, om zo het bedrijf volledig in handen te krijgen.

Eigenlijk is mijn vraag redelijk eenvoudig, namelijk: wat zou dat al dan niet kunnen betekenen op het vlak van dataprotectie?

Waarom stel ik de vraag? Omdat de holding Liberty Global een Amerikaanse poot heeft. Telenet zelf minder. Maar de onderneming die Telenet helemaal in handen krijgt, heeft voet op Amerikaanse boden, en is dus mogelijk onderworpen aan Amerikaanse regelgeving op het vlak van dataprotectie, waaronder twee ondertussen bekende wetgevingen, de CLOUD Act (Clarifying Lawful Overseas Use of Data) en de Foreign Intelligence Surveillance Act (FISA), die de Amerikaanse inlichtingendiensten ook onder bepaalde voorwaarden toegang geven tot data.

Mijn vraag is dus: in welke mate spelen die twee wetgevingen op dit ogenblik al een rol op het vlak van dataprotectie van onze Vlaamse consumenten? En ten tweede: indien Telenet volledig in handen komt van Liberty Global, heeft dat enige impact op welke wetgeving van toepassing zal zijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De CLOUD Act en de Foreign Intelligence Surveillance Act zijn inderdaad mogelijk van toepassing bij de doorgifte van persoonsgegevens buiten de EU. Het officiële standpunt van Telenet is echter dat de Amerikaanse inlichtingendiensten niet bevoegd zijn om aan Liberty Global data van Europese burgers op te vragen. De Liberty Global holding, dat is het moederbedrijf, is namelijk een Britse vennootschap met een hoofdkantoor in London in het Verenigd Koninkrijk. Het kantoor in Denver, US, is louter een ondersteunend kantoor.

Wat betreft uw vraag over bescherming van gevoelige data: eind 2022 werd er een interfederaal akkoord gevonden omtrent een samenwerkingsakkoord voor het opzetten van een screeningsmechanisme voor buitenlandse directe investeringen op risico's voor nationale veiligheid, openbare orde en strategische belangen.

Volgens de bepalingen in het samenwerkingsakkoord zullen ook investeringen aangemeld moeten worden die op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze resulteren in het verwerven van minstens 25 procent van de stemrechten in ondernemingen of entiteiten die gevestigd zijn in België, en waarvan de activiteiten raken aan vitale infrastructuren, zowel fysiek als virtueel, voor elektronische communicatie, digitale infrastructuur, media, en gegevensverwerking of -opslag. Daarenboven vallen ook investeringen in ondernemingen of entiteiten die raken aan de toegang tot gevoelige informatie, alsook persoonsgegevens, of de mogelijkheid om zulke informatie te controleren, binnen ditzelfde toepassingsgebied.

De start van dit mechanisme is voorzien op 1 juni 2023. Dat is binnen enkele weken, maar dat is wel onder voorbehoud dat alle entiteiten in dit land het samenwerkingsakkoord ook al hebben geratificeerd en dat dit op tijd in het Staatsblad verschijnt. Vlaanderen is daarmee in orde, dus wij gaan er vanuit dat het op 1 juni van start zal gaan.

Welke wetgeving is van toepassing? De Europese Commissie (EC) werkt momenteel aan een nieuw EU-US Data Privacy Framework (DPF) voor de doorgifte van persoonsgegevens naar de Verenigde Staten. Op 25 maart 2022 hebben de Europese Commissie en de Verenigde Staten een akkoord bereikt over het DPF als vervanging van het Privacy Shield. Dat laatste is immers in 2020 door het Europese Hof van Justitie ongeldig verklaard. Het DPF regelt de bescherming van persoonsgegevens bij datastromen tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten, en moet de tekortkomingen wegnemen die het Europese Hof constateerde in het Privacy Shield.

Daarvoor heeft de VS ook belangrijke wetswijzigingen doorgevoerd. Zo mogen Amerikaanse inlichtingendiensten nog alleen toegang hebben tot persoonsgegevens van EU-inwoners als dit strikt noodzakelijk is.

De Europese Commissie heeft een concept-adequaateitsbesluit opgesteld over het DPF. Met zo'n besluit stelt de Europese Commissie vast dat een land buiten de EU een passend beschermingsniveau biedt voor de doorgifte van persoonsgegevens vanuit de EU. Dit adequaatheidsbesluit is nog niet bekrachtigd. Totdat de Commissie het adequaatheidsbesluit daadwerkelijk heeft genomen, moeten organisaties die persoonsgegevens willen doorgeven naar de Verenigde Staten, nog extra waarborgen treffen. Wat betreft persoonsgegevens die door de Vlaamse overheden worden verwerkt, kan elke entiteit terecht voor advies bij haar Data Protection Officer (DPO) opdat de verwerking conform de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zou verlopen. Wat betreft persoonsgegevens die door Vlaamse bedrijven of buitenlandse bedrijven in Vlaanderen worden bijgehouden, is het de verantwoordelijkheid van de DPO van die bedrijven dat dit op de juiste manier gebeurt.

Er zijn hieromtrent geen expliciete gesprekken met de Europese Commissie lopende, maar mijn diensten volgen wel de laatste ontwikkelingen op het vlak van het EU-US Data Privacy Framework van nabij op.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Dank u, minister-president. Ik wist niet dat er intussen al een akkoord was tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie om het probleem dat naar boven gekomen was in het kader van het arrest-Scherms op te lossen. Ik begrijp dat er enkel zo'n adequaatheidsattest nodig is om de privacyregeling geheel sluitend te maken, maar ik hoorde u ook zeggen dat het nieuwe screeningsmechanisme mogelijk wel van toepassing is voor deze materie, dat er nog een goedkeuring of ratificatie door alle deelnemende entiteiten nodig is, en dat het – mocht dat tijdig gebeuren – op 1 juni van toepassing is. Misschien moet ik mijn vraag nog eens opnieuw stellen wanneer het openbare overnamebod al dan niet voltooid is, om te zien of het nieuwe screeningsmechanisme van toepassing zou zijn op dit geval. Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het is een interessante vraag. Ik hoop dat we straks geen apps van Telenet moeten verbieden in dit huis.

Aansluitend op de volledige overname had ik nog een vraagje over de samenwerkingen met Fluvius. Zoals we weten heeft Fluvius een joint venture opgericht samen met Telenet, NetCo, om gezinnen en bedrijven te voorzien van 'fiber to the home'-aansluitingen. Tegen 2038 zou 78 procent gedekt moeten zijn. Ik vroeg me

af of er enige impact is, nu de beslissingsmacht toch eerder naar de Verenigde Staten verhuist, op die samenwerking. Of blijft die daar volledig los van staan?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik weet niet of er zoveel verandert. Er was al 60 procent in handen van de Amerikanen. De rest was beursgenoteerd. Ik weet niet of die beslissingsmacht fundamenteel verandert. In ieder geval: de CEO van Telenet heeft me gegarandeerd dat alle investeringsplannen gewoon verder gaan, dus ook de joint venture met Fluvius.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Ik denk dat de minister-president passend geantwoord heeft, dus ik zal na juni nog eens een vraag stellen om te zien hoe het zit met het screeningsmechanisme.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steven Coenegrachts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de erkenning als ramp van de droogte in de zomer van 2022 – 2414 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De Waalse Regering heeft op 20 april jongstleden de droogte van 1 juli tot 31 augustus 2022 erkend als ramp. Men heeft daar een budget van 27,6 miljoen voor vrijgemaakt. Zevenduizend boeren zouden betrokken zijn. Dat gaat over een bruto compensatie van 222 euro per vastgestelde hectare.

De erkenning in Wallonië doet de vraag rijzen naar de stand van zaken in Vlaanderen. U hebt een paar maanden geleden, op 7 februari om precies te zijn, al geantwoord dat het advies van het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) gevraagd was. Het Vlaams Rampenfonds bezorgde het erkenningsdossier op 19 januari aan uw kabinet. Toen was het wachten op de goedkeuring door de Inspectie van Financiën en het begrotingsakkoord bij de bevoegde minister.

Er zouden in Vlaanderen 912 meldingen gemaakt zijn van de schade na de droogteperiode van afgelopen zomer, samen goed voor een bedrag van 62 miljoen euro. Blijkbaar zou de erkenning nog kunnen aanslepen tot de zomer, wat op zich ook niet meer heel lang is.

Minister-president, wat is de actuele stand van zaken? Hebt u alle nodige adviezen en goedkeuringen binnengekregen? Klopt het bericht dat de erkenning nog kan aanslepen tot de zomer? Zo ja, waarom? We zien immers dat het in Wallonië iets sneller gaat. Hebt u een verklaring voor dat verschil in snelheid? Welk bedrag hebt u op de begroting voorzien voor deze ramp? Wanneer verwacht u dat de eerste dossiers afgehandeld zullen worden, en – heel belangrijk voor de betrokkenen – effectief uitbetaald zullen zijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega Coenegrachts, ik zal uw eerste twee vragen samen behandelen. Ik heb steeds benadrukt dat ik het erkenningsdossier voor de droogte van 2022 in het voorjaar zou voorleggen aan de ministerraad. Ondertussen zijn de adviezen van het KMI ontvangen en heeft het Vlaams Rampenfonds het

voorstel tot erkenning afgewerkt. Het dossier zal dus in de loop van de maand mei, dus in de komende twee weken, geagendeerd worden op de ministerraad van de Vlaamse Regering.

Het verschil met het Waalse Gewest bedraagt enkele weken. Ik denk dat dat binnen de normen van de aanvaardbaarheid valt. Dat is niet zo'n noemenswaardig verschil.

Rekening houdend met de ervaringen van de behandeling van de dossiers droogte 2020 heeft het Vlaams Rampenfonds een voorlopige raming opgesteld met een budgettaire impact van 2,3 miljoen euro. Het definitieve bedrag wordt pas betaald na de erkenningen en de schadeclaims die worden ingediend. Hier moet natuurlijk ook rekening gehouden worden met de miljoenen euro's steun die Vlaanderen geeft aan de landbouwers bij het afsluiten van een brede weersverzekering, en dat is bijvoorbeeld iets dat in Wallonië niet bestaat.

Tegen wanneer verwachten we dat de eerste dossiers afgehandeld en uitbetaald kunnen worden? Op dit ogenblik worden de dossiers van de droogte 2020 prioritair verder afgewerkt. Vervolgens zal het Vlaams Rampenfonds de reeds erkende rampen van hevige regenval tijdens de periode van 14 tot en met 16 juli 2021 en overstromingen tijdens de periode van 14 tot en met 17 juli 2021 verder afhandelen. Het gaat in totaal over 369 dossiers.

Zodra de Vlaamse Regering het besluit genomen heeft tot erkenning van de droogte 2022 als ramp, dient de aanvraag tot tegemoetkoming te worden ingediend voor het einde van de derde maand die volgt op de maand waarin het erkenningsbesluit in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, zoals voorzien in het decreet van 5 april 2019. Vermoedelijk zal het Vlaams Rampenfonds dus pas eind dit jaar kunnen starten met de behandeling van de dossiers droogte 2022. Wanneer de dossiers droogte 2022 effectief afgehandeld en uitbetaald zullen zijn, zal afhangen van de volledigheid en complexiteit van de ingediende dossiers.

Na de beslissing van de Vlaamse Regering gaan er drie maanden over, zodat mensen de tijd hebben om dossiers in te dienen.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Dank u wel, minister-president. Het is goed om te horen dat we vaart maken, dat de erkenning er ook bij ons snel zit aan te komen. Het is natuurlijk 'maar' een maandje verschil met Wallonië, maar het is altijd beter om een maandje voor te zijn dan een maandje later te zijn. Maar dat zijn verschillen die we door de vingers kunnen zien.

Ik dring er wel op aan – ik weet dat u daar de voorbije maanden ook effectief maatregelen voor hebt genomen – om die dienst te versterken, om daar meer volk aan te nemen, om die dossierbehandeling vooruit te helpen, want die liep toch wel wat achterstand op. U zegt het zelf: ze zijn nog bezig met de dossiers van 2020. Dat is drie jaar geleden. Dat moet in de toekomst toch beter kunnen.

Na de erkenning moeten we sneller overgaan tot de effectieve uitbetaling. Mensen wachten heel lang op die gelden. Het zijn oogsten die drie jaar geleden mislukt zijn, inkomsten die drie jaar geleden zijn misgelopen, en waar men vandaag pas uitzicht heeft op uitbetaling. Ik denk dat al dat nieuwe personeel – ik neem aan: goed opgeleid voor hun functie – heel snel die achterstand moet wegwerken, en deze dossiers ook behandelen.

Ik heb geen bijkomende vragen, voorzitter, maar vooral een woord van dank aan de minister-president.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over controle op en gebruik van overheidscommunicatie
– 2435 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over neutrale overheidscommunicatie
– 2539 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Steven Vandeput

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister-president, overheidscommunicatie is een interessant onderwerp. We hebben de afgelopen weken gezien dat dat soms tot excessen kan leiden, en tot lastige toestanden, en natuurlijk willen wij u en uw ploeg daarvoor behoeden. Het is misschien op tijd en stond nuttig om te kijken of die overheidscommunicatie correct wordt toegepast bij de Vlaamse overheid.

Ik had daar eerder al discussies over met de Ombudsdienst. Die had me daar al interessante zaken over verteld, en ik wou daar met u eens van gedachten over wisselen.

Hoe zit dat met overheidscommunicatie en de neutraliteit ervan? We vinden veel dingen terug in het Bestuursdecreet. Daar staat dat overheidscommunicatie politiek neutraal moet zijn. Dat wil eigenlijk zeggen dat er bij communicatie van de overheid geen gewag wordt gemaakt van ministers of andere politieke mandatarissen, tenzij dat echt relevant is voor de boodschap. Het moet wel duidelijk zijn dat het over de overheid gaat, en niet over de persoon.

Omgekeerd: hoe moeten mandatarissen, ministers in dit geval, hun communicatie hanteren? Daarin staat dat de inhoud van het beleid centraal moet staan als ze communiceren als minister, niet de mandataris en zeker niet de partij. Dat geldt ook voor informatie die ze aanreiken aan bijvoorbeeld journalisten. Ook medewerkers of woordvoerders moeten zich daaraan houden. Er moet tijdig voldoende informatie staan op de kanalen van de overheid zelf, vooraleer de minister daarover communiceert.

Er is een speciale commissie opgericht die waakt over de politieke neutraliteit. Dat is de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen. Ook de Ombudsdienst heeft regelmatig cases hierover behandeld. Er waren gevallen die op de scheidingslijn vielen van wat kan en niet kan, zonder dat daar ook de grote schandaalsfeer aan gehangen moet worden.

Ik weet ook hoe moeilijk het is als schepen. Je bent schepen of minister-president, en je doet dingen. We willen daarover communiceren, en dat gaat niet altijd over ons, maar we willen dat mensen ons beleid te zien en te horen krijgen. Maar dan zit je soms op dat vlak tussen overheidscommunicatie en persoonlijke communicatie. Dat is soms vaag, en het is nuttig om op tijd en stond de toepassing ervan te evalueren.

Vandaar een aantal vragen. Hoe evalueert u in het algemeen de controle op het passend gebruik van overheidscommunicatie binnen de Vlaamse Regering? Hoeveel meldingen zijn er de laatste jaren binnengekomen over het oneigenlijke gebruik van overheidscommunicatie door leden van de Vlaamse Regering? Acht u het verstandig – ik zie dat soms passeren – dat leden van de regering communicatiemiddelen van de Vlaamse overheid gebruiken voor persoonlijke boodschappen? Denkt u dat er nog eens op gehamerd moet worden dat ze daar voorzichtig mee moeten zijn? Hoe kijkt u daarnaar?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik sluit me aan bij de vraag van collega Vande Reyde. Overheidscommunicatie dient inderdaad neutraal te zijn, en we hebben daar wel wat 'fuss' rond gezien. De Vlaamse overheid heeft zelf een heel aantal instrumenten. Ze heeft het Bestuursdecreet, maar dat is ook nog eens vertaald naar instrumenten voor goede overheidscommunicatie, een heldere tekst, lijkt mij, waarin staat dat "communicatie enkel namen, foto's of video's mag gebruiken van mandatarissen (...) als dat relevant is voor de boodschap". En als het over dienstverlening gaat, wordt er meteen bij gezegd dat het dan zelden relevant is om politici te noemen. Eventueel kan het bij communicatie over het beleid wel relevant zijn. In elk geval moet het bescheiden zijn. "Er mag zeker geen publicitaire, eenzijdige of opiniërende indruk rond de persoon worden gewekt."

De Vlaamse overheid communiceert als organisatie uiteraard heel veel, en bijna continu. Maar dat betekent ook dat het aangewezen lijkt om periodiek te screenen of de overheidscommunicatie in de praktijk nog aan bovenstaande principes voldoet. Ik ben ervan overtuigd dat dat in de meerderheid van de gevallen zo is, dat het meestal voldoet, maar er zijn toch een aantal casussen waar we vragen bij kunnen stellen.

Ik heb er een aantal meegebracht. Er is het Vlaams Actieplan Wilde Bestuivers (VAWB), dat gebruikmaakt van het persoonlijk logo van de bevoegde minister. Beleidsteksten van de Blue Deal kunnen we wel lezen op de persoonlijke website van de minister, maar niet op een neutrale overheidssite.

Op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur wordt de link gelegd naar een radio-interview van een van uw ministers, waarin de bevoegde minister vooral zijn politieke standpunten over het nieuwe Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI) meegeeft.

Dit zijn allemaal zaken die twijfelachtig zijn. Passen die wel in het kader van een goede overheidscommunicatie?

Vandaar volgende vragen. Hoe staat u tegenover die casussen? Is in dat geval de overheidscommunicatie neutraal? Werden de principes van een goede overheidscommunicatie gerespecteerd? Zult u de principes van een goede overheidscommunicatie nog eens onder de aandacht van zowel de Vlaamse Regering als de Vlaamse administraties brengen? Vindt u het aangewezen om de Vlaamse overheidsdiensten hun websites nog eens te laten nakijken om te zien of ze voldoende beantwoorden aan de principes van een neutrale overheidscommunicatie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik zal de eerste twee vragen van de heer Vande Reyde eerst beantwoorden, en dan de laatste vraag van de heer Vande Reyde en de eerste vraag van de heer Aerts. Die zijn eigenlijk dezelfde. En zo gaan we door.

Hoe evalueer ik de controle op het passend gebruik van overheidscommunicatie? Ik ga ervan uit, mijnheer Vande Reyde, dat u met 'passend gebruik van overheidscommunicatie' doelt op het respecteren van de politieke neutraliteit van overheidscommunicatie. Daar moet ik zeggen: de controle daarop ligt bij het Vlaams Parlement. Jullie hebben daar een instantie voor, vooral bij de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen, zoals vastgelegd in het decreet houdende de controle op regeringsmededelingen.

De term 'regeringsmededeling' omvat hier elke overheidscommunicatie waarin een regeringslid voorkomt. Het is niet meer de televisie van vroeger, met mededelingen

van de regering. Elke Vlaamse volksvertegenwoordiger kan een klacht indienen tegen een 'regeringsmededeling' bij de Controlecommissie. De Controlecommissie kan ook ambtshalve controleren. Een minister kan door een synthesesnota vooraf advies vragen aan de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen.

Mijn diensten zorgen voor duidelijke informatie over de regelgeving voor overheidscommunicatie op het intranet van de Vlaamse overheid. Ze zijn beschikbaar voor ruggenspraak maar kunnen geen bindend advies geven, zeker niet op het vlak van politieke neutraliteit. Dat is immers voorbehouden aan de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen.

Uw tweede vraag ging over het aantal meldingen. Elk lid van de Vlaamse Regering is zelf verantwoordelijk voor het naleven van de regels voor de politieke neutraliteit van overheidscommunicatie. Alleen de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen kan beoordelen of een bepaald gebruik oneigenlijk is. Er is dan ook geen meldpunt bij de Vlaamse Regering of bij de administratie.

Als er geen meldpunt is, komen er ook geen klachten binnen, maar je zou eens kunnen gaan horen bij de parlementaire instelling.

De derde vraag van de heer Vande Reyde en de eerste vraag van de heer Aerts gingen over de vraag of de neutraliteit geschonden is. Overheidscommunicatie – laat ons daar duidelijk over zijn – dient niet om persoonlijke boodschappen te verspreiden. Voor de casussen die de heer Aerts heeft aangehaald, bestaan specifieke regels. Ik denk dat het aan de Controlecommissie voor Regeringsmededelingen toekomt om hierover te oordelen.

Dan vroeg de heer Aerts of ik de principes van een goede overheidscommunicatie nog eens onder de aandacht van de Vlaamse Regering en de Vlaamse administraties wil brengen. Ik denk dat zowel de regering als de administratie de principes van een goede overheidscommunicatie hoog in het vaandel dragen. Ik besteed in het algemeen aandacht aan een uniforme manier van communiceren van de Vlaamse overheid. Een goed voorbeeld daarvan is de huisstijl van overheidscommunicatie.

Naar aanleiding van de update van de omzendbrief 'huisstijl Vlaanderen', werd in oktober 2022 een mail gestuurd naar alle woordvoerders van de Vlaamse Regering, alsook naar de communicatieverantwoordelijken van de Vlaamse overheid. In mei en september 2023 worden informatiesessies georganiseerd en in het najaar 2023 volgt een sensibiliseringscampagne. Die acties zijn dus opgezet.

De heer Aerts vroeg ook of ik het aangewezen vind om de Vlaamse overheidsdiensten hun websites te laten nakijken. Alle ministers en overheidsdiensten horen constant aandacht te hebben voor de principes van een goede overheidscommunicatie. Als ministers of diensten het nuttig vinden om hun websites of andere communicatiekanalen regelmatig te screenen, dan juich ik dat zeker toe. Die beslissing is aan hen.

We plannen zowel in mei als in september een sensibilisering naar de regeringsleden en de overheidsadministraties rond dit thema.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister-president. U kaatst de bal een beetje terug naar het parlement. Ik heb daar begrip voor. We moeten u inderdaad controleren en ons werk doen. Ik kom daar straks even op terug.

Ik vind dat wel iets te simpel. U bent de leider van de Vlaamse Regering. Dat is de uitvoerende macht. Die is enorm belangrijk in ons politieke bestel. Die heeft heel veel verantwoordelijkheid. Dan is het, vind ik, ook uw taak, als leider van die ploeg, om

ervoor te zorgen dat principes van goed bestuur worden toegepast bij die regeringsleden. Ik zeg niet dat u daar zelf als een schoolmeester over moet waken, maar over het geheel van de Vlaamse Regering bent u wel de eindverantwoordelijke. Als een aantal heel belangrijke principes zijn vastgelegd in het Bestuursdecreet en andere good practices, dan reken ik er toch ook op dat u op tijd en stond die principes duidelijk maakt aan uw ploeg – u bent een coach, u bent de kapitein, u bent een beetje de yin en yang van de Vlaamse Regering – en erover waakt dat die bewaard worden.

Wij hebben hier nu een aantal voorbeelden gegeven. Nogmaals: dat is niet om hier grote schande te roepen. Maar er zijn toch een aantal voorbeelden van collega Aerts waar u toch van kunt zeggen dat we gelijk hebben, en dat u uw ploeg daar nog eens op zult aanspreken. Dat moet beter. Ik neem aan dat u dat ook vindt. Ik zal daar straks nog eens expliciet naar vragen.

Ik heb hier trouwens nog een ander voorbeeld, en dan kom ik bij de controle die ik zelf al heb gedaan. Ik zal speciaal niet zeggen over welke minister het gaat, want dat doet er op zich niet toe. Het zijn brieven die vanuit een kabinet worden verstuurd, met de hoofding van de minister erbij, en de handtekening van de minister. Dat zijn brieven die gaan over persoonlijke felicitaties. Ben of Zuhail of iemand anders, Bart of het maakt niet uit wie, feliciteert iemand als minister met iets. Zo worden er veel brieven gestuurd. Je kunt je afvragen: als dat allemaal gebeurt in naam van de regering, op briefpapier van de regering, waarschijnlijk ook op kosten van het kabinet – maar dat doet er minder toe – is dat dan nog neutraal? Dat is toch je rol als politicus en je rol als minister een beetje vermengen.

Ik heb daar schriftelijke vragen over gesteld aan het kabinet. Ik kreeg daar, eerlijk gezegd, een vrij bot antwoord op terug, in de zin van: "Als we dat al niet meer mogen doen, mensen feliciteren, dan ben je echt een onmens. Val me niet lastig met die zever." Ik parafraseer natuurlijk een beetje, maar daar kwam het antwoord op neer. Maar als wij onze controletaak niet kunnen uitvoeren, dan is het niet zo onlogisch dat we ook bij u terechtkomen.

Vandaar mijn vraag: vindt u de voorbeelden die door collega Aerts zijn aangehaald, en het voorbeeld dat ik hier geef, zeer neutraal omschreven, terecht? Hebben wij hier een punt? Zult u dat opnemen? Zijn dat dingen die beter kunnen? Zult u uw regeringsleden nog eens duidelijk maken wat de goede praktijken zijn, om ervoor te zorgen dat men geen ongelukken begaat, zoals we er aan de andere kant van de taalgrens wel zijn tegengekomen?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): U legt de bal in het kamp van het parlement en de Controlemcommissie die daarover bestaat. We zullen die voorzet aannemen, en we zullen die dan ook binnenkoppelen. We zullen die dossiers alvast voorleggen aan de Controlemcommissie. Dat initiatief zullen we nemen.

U hebt ook vermeld dat ministers zelf adviesnota's kunnen vragen, dus proactief te werk kunnen gaan. Is dat dan iets dat al gebeurt? Bij mijn weten niet, tenzij ik mij vergis. Kunt u dat dan rechtzetten? Zijn er zo al adviesnota's proactief door ministers gevraagd rond hun regeringsmededelingen? Want er worden heel wat regeringsmededelingen gedaan, en er zijn heel wat voorbeelden waar het toch beter kan.

U wilt geen uitspraak doen, of u hebt dat daarnet niet gedaan, over de concrete casussen die ik aanhaalde, dus ik wil nog eens vragen om dat toch te doen. Is het niet uw werk om, met dit in de hand, te verwachten dat elke minister en elke departement een goede communicatie voert? Ik denk dat we u, als leider van het team van ministers, mogen vragen om ervoor te zorgen dat deze zaken alvast worden rechtgezet, en dat die praktijk ook niet wordt voortgezet.

Er zijn praktijken die worden overgenomen van de vorige legislatuur aan de overkant van de straat, die dan hier worden voortgezet in het Vlaamse huis. Ik denk dat we erover moeten waken, net zoals men daar in de Kamer ook over moet waken, dat de overheidscommunicatie neutraal gebeurt. Vandaar mijn vraag om daar proactiever in tewerk te gaan en die zaken echt concreet aan te pakken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Als ik zeg dat we zullen sensibiliseren, deze maand nog, en dan nog eens in september zullen herhalen, dan komt dat natuurlijk niet uit de lucht vallen. Dat is niet dat daar geen enkele aanleiding voor is. Ik neem daar toch wel mijn verantwoordelijkheid over op.

Het is ook zo dat er binnen de administratie, bij Kancelarij, een dienst merkenbeleid is, die daar 'watchdog' over speelt, en die ook regelmatig op een constructieve manier met de betrokken administratie of kabinet correcties aanbrengt aan de overheidscommunicatie. Het is zeker niet dat dat bij ons niet op de radar staat. Ik zal dat ook nog eens in de regering aanhangig maken.

Over concrete casussen wil ik gewoon zeggen: ik screen niet heel de dag al de websites en toestanden. De controle daarop is volgens mij aan het Vlaams Parlement. Maar als ik zeg dat we aan sensibilisering gaan doen, dan is dat niet omdat daar geen enkele aanleiding toe is. Laten we daarin duidelijk zijn.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Perfect. Ik ben blij met uw antwoord dat u die sensibilisering ter harte neemt en zult uitvoeren. U hebt gelijk. Ik heb op onze eigen website gekeken. Die Controlecommissie is, volgens de informatie die ik hier heb, nog niet samengekomen in deze legislatuur. Dit is misschien een goede aan gelegenheid om dat eens te doen. Alvast bedankt voor uw antwoorden.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik zal deze concrete casussen inderdaad aan die Controlecommissie voorleggen, dan kunnen zij daarover oordelen. Nu had ik toch ook gehoopt dat er proactief te werk gegaan kon worden, en dat deze problemen alvast kunnen worden aangepakt. Ik denk dat niemand er een fulltime job van maakt om alle communicatie van de overheid te screenen. Dat is voor niemand goed. Maar als er dan zulke voorbeelden worden gegeven, dan lijkt het me wel zaak om die zo snel mogelijk recht te zetten, en niet per se te wachten tot een commissie daarover haar oordeel velt. Ik hoop, in alle eerlijkheid, dat ook deze concrete voorbeelden in de toelichting en de sensibilisering die u gepland hebt, meegenomen worden. Misschien moet het toch op een andere manier dan op dit moment, want een neutrale overheidscommunicatie is cruciaal en politieke neutraliteit is daar zeer belangrijk in.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.